

ISSN 0201-8489

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

Фізіологічний журнал

том 52 № 2 2006

АСИМЕТРІЇ КРОВІ ТА ЇЇ ЗСІДАННЯ У ЛЮДЕЙ І ТВАРИН

І.В.Міщенко, Ю.М.Гришко, О.В.Коковська, В.П.Міщенко, О.В.Ткаченко, О.О.Якіна

Українська медична стоматологічна академія, Полтава

polstom@mail.ru

Перехід від симетрії до асиметрії визнається як "вельми загальний закон, притаманний широкому спектру явищ". Серед численних асиметрій в організмі людини та тварин особливе місце посідають гуморальні асиметрії. Нами в експериментах на різних тваринах (курях, білих щурах, морських свинках, кролях, котках) та у спостереженнях на здорових людях (у тому числі – правшах і лівшах) показано, що наявна асиметрія таких показників крові, як кількість еритроцитів, швидкість осідання еритроцитів, в'язкість, деформабельність еритроцитів, їх осмотична резистентність, зсідання та фібриноліз. В експериментах на котках продемонстровано, що еритропоетична активність кісткового мозку (отриманий із епіфіза стегнових кісток справа та зліва) також асиметрична. А кров тварин, яка відтікає від півкуль мозку, нижніх кінцівок та нирок справа та зліва відрізняється за своїм морфологічним складом, реологічними, коагулюючими та фібринолітичними властивостями. Ми вважаємо, що за сприятливого збігу факторів, наприклад тих, які відповідають за реакції гемостазу та фібринолізу, асиметрія їх показників у парних органах (півкулях мозку, нирках, легенях, кінцівках) є неминучою. Це пов'язане з тим, що кров, проходячи через них, зазнає різних умов, які зумовлюють появу асиметричності її показників. До них відносяться особливості архітектоники судинного русла, різна кількість судин (особливо мікроциркуляції), неоднаковий ендотеліальний покрив у судинах симетричних регіонів, регуляторні механізми, біохімічна асиметрія речовин, які виробляються в них, та інші причини. У одних людей і тварин реологічні (та інші) властивості крові, реакції гемостазу та фібринолізу переважають справа, у інших – зліва. Зокрема, у правшів – справа, у лівшів – зліва. Оскільки ці явища спостерігалися нами у тварин, які знаходяться на різних рівнях еволюційної драбини, і людей, то ми можемо вважати, що вони носять загальнобіологічний характер. Асиметрія крові та її зсідання за фізіологічних умов у здорових людей і тварин забезпечує її динамічність, рухливість процесів, які здійснюються в ній, і являє собою необхідну умову існування системи, її розвитку та взаємодії з навколишнім середовищем. З практичної точки зору, знання про асиметрію крові та її зсідання повинні бути враховані при аналізі крові, яка отримана з правої або лівої руки (клінічні дослідження). Повторні аналізи крові обов'язково повинні бути проведені при її отриманні з однієї й тієї ж кінцівки.

ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕНЬ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ І ВИЩИХ ПСИХІЧНИХ ФУНКЦІЙ У ХВОРИХ ІЗ ЗАЛЕЖНІСТЮ ВІД ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

Л. М. Пайкова, А. Г. Плотніков

Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України, Харків

Однією з актуальних нейро-медико-біологічних проблем є проблема наркоманій (різні види залежності – від психоактивних речовин, алкоголю, а також нехімічні види адикцій). Ми вивчали порушення емоційної поведінки і вищих психічних функцій у хворих із залежністю від психоактивних речовин. Обстежено 25 хворих підліткового і молодого віку з девіантними формами поведінки, що зловживали наркотичними сполуками (гашиш, анаша), сполуками, кустарного виробництва, які містили опій (витяжка з макової соломки), психотропними препаратами (транквілізатори, нейролептики) та іншими психоактивними речовинами з частим приєднанням алкоголю. У хворих відзначали істотні порушення вищих психічних, у тому числі емоційних, функцій. Визначення рівня тривожності (за Спілбергером-Ханіном) виявило високі рівні особистісної та реактивної тривожності. У всіх хворих визначали субклінічно і клінічно виражені тривогу і депресію (за шкалою HADS). Одним з частих симптомів, які характеризують адиктивну поведінку була агресивність (за Дерогатісом), спрямована переважно зовні, що супро-